

Партнерство за отворену управу

УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ АКЦИОНОГ ПЛАНА

ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Акциони план је најважнија компонента учешћа државе у Партнерству за отворену управу (у даљем тексту: ПОУ). Он представља резултат процеса у коме владе у сарадњи са цивилним друштвом дефинишу амбициозне обавезе за подстицање транспарентности, одговорности и учешћа јавности у доношењу одлука.

Успешни акциони планови фокусирани су на значајне националне приоритете у вези са отвореном управом и амбициозне реформе. Они су релевантни у односу на транспарентност, одговорност и учешће јавности и садрже конкретне, временски дефинисане и мерљиве обавезе.

- **Амбициозност:** ПОУ има за циљ промоцију амбициозних реформи за отворену управу које значајно унапређују тренутно стање и праксу, кроз повећање транспарентности, одговорности и учешћа јавности. Земље се могу одлучити да у својим акционим плановима покрену нове иницијативе за отворену управу, или пак да унапреде постојеће, текуће реформе. Земље се подстичу да покажу јасан напредак учињен од једног акционог плана до другог;
- **Релевантност:** Треба обезбедити да свака обавеза у акционом плану јасно унапређује један или више од следећих принципа отворене управе;
- **Транспарентност:** Укључује објављивање свих информација којима власт располаже (не само информација о активностима власти); проактивно или реактивно објављивање информација; механизме за јачање права на информисаност; и отворен приступ информацијама којима власт располаже;
- **Одговорност:** Подразумева да постоје правила, прописи и механизми на основу којих се од власти захтева да образложи своје деловање, да делује у односу на критику или захтеве, као и да прихвати одговорност за неуспех у извршавању у складу са законом или прихваћеним обавезама. Обавезе које се тичу одговорности треба обично да садрже и елемент „одговорност према јавности“ који показује да се оне не тичу само унутрашњег система одговорности, већ да укључују и јавност;
- **Учешће јавности:** Владе настоје да мобилишу грађане да се укључе у дијалог у вези са владиним политикама или програмима, да обезбеде свој допринос или повратну информацију, како би потпомогли да се дође до одговорније, иновативније и ефикасније управе;
- **Технологија и иновације:** Владе схватају значај обезбеђивања отвореног приступа технологији за грађане, значај улоге нових технологија у спровођењу иновација, као и важност побољшања капацитета грађана кад је у питању употреба технологије. Технологија и иновације не представљају самостални принцип, већ треба да подрже /унапреде претходна три принципа.

Партнерство за отворену управу

УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ АКЦИОНОГ ПЛАНА

„SMART“ ОБАВЕЗЕ

Свака појединачна обавеза мора бити :

- **S-specific – конкретна:** Обавеза прецизно описује проблем који треба решити, активности од којих се састоји и очекиване резултате;
- **M-measurable – мерљива:** Могуће је проверити испуњавање обавезе. Уколико се обавезе састоје од више под-обавеза, оне су подељене у јасне, мерљиве активности;
- **A-answerable – Одговорност за обавезу:** Јасно је дефинисано тело које обавезу спроводи, као и тела која координишу или подржавају спровођење обавезе и, уколико је потребно, други партнери из цивилног, мултилатералног или приватног сектора, који имају улогу у спровођењу обавезе;
- **R-relevant – повезаност са принципима отворене управе:** За сваку обавезу неопходно је истаћи њену повезаност са горе наведеним принципима отворене управе (транспарентност, одговорност, учешће јавности и примена технологије и иновација у служби транспарентности и одговорности);
- **T-time-bound – временски ограничена:** За сваку обавезу јасно је назначен датум када ће бити реализована, као и датуми за појединачне активности/кораке и, уопште, рок за ма какву активност.

ФОРМАТ И ДУЖИНА АКЦИОНОГ ПЛАНА

Акциони план се састоји од неколико одељака:

1. **Увод** (укратко објаснити ситуацију на централном/локалном нивоу и изложити разлоге због којих је за државу важан концепт отворене управе. У овом делу такође треба нагласити приоритете државе у вези са реформом управљања и идентификовати главна друштвена, политичка или економска питања којима држава намерава да се бави кроз Национални акциони план ОГП, уз образложење;
 2. **Досадашњи резултати у односу на отворену управу** (укратко навести кључне иницијативе и резултате који се тичу отворене управе, нарочито оне који су постигнути у сарадњи са цивилним друштвом. У овом одељку треба објаснити на који начин ће нови акциони план бити наставак претходних напора да се појачају реформе које се тичу отворене управе);
 3. **Развојни процес израде АП** (укратко описати процес развоја АП и истаћи начин сарадње са цивилним друштвом и осталим учесницима);
 4. **Обавезе** (користити образац за обавезе).
- Акциони планови треба да буду јасни, сажети, оријентисани на активности и писани једноставним, разумљивим језиком, уз минималну употребу стручних и техничких израза.

Партнерство за отворену управу

УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ АКЦИОНОГ ПЛАНА

- Акциони план се прави за период од две или четири године. У случају четворогодишњег акционог плана, обавезно је спровести ревизију након две године његове имплементације. За сваку обавезу потребно је навести барем два корака, како би владе, организације цивилног друштва и Независни механизам за извештавање имали јединствени скуп временски дефинисаних корака за процену напретка.
- Обавезе у акционом плану треба да се групишу према темама. Тема представља ширу област отворене управе којом ће се обавеза бавити (нпр. образовање, здравство, приступ правди, корпоративна друштвена одговорност, отворени подаци, итд.). Тема може садржати једну или више обавеза. Такође, према очекиваним резултатима реформи, досадашње обавезе из акционих планова земаља учесница груписане су у 7 група – кластера, па се и та подела може искористити приликом израде акционог плана. 1. учешће јавности – ангажовање грађана у изради политика; интегритет власти – борба против корупције и јачање демократских институција; слобода информисања – гарантовање приступа јавности информацијама које власт поседује; финанскална транспарентност – помоћ за грађане у праћењу трошења средстава; јавне услуге – обезбедити ефикасне услуге грађанима; транспарентност у вези са вађењем минералних и енергетских ресурса – обезбеђивање да се приходи троше за јавно добро; отворени подаци – дигитализација и отварање података.
- Обавезе морају бити подељене на активности – односно списак конкретних и проверљивих корака који се морају извршити у циљу потпуне реализације обавезе. Кораци морају бити мерљиви како би се помоћу њих проценио напредак у спровођењу обавезе.
- Дobar, свеобухватни акциони план треба да се бави већим бројем тема, док свака тема треба да има више обавеза, са активностима (максимум 5 активности).
- Досадашња пракса је показала да су акциони планови са 5-15 високо квалитетних обавеза које се простиру на више тема, бољи од оних са великим бројем слабијих, безначајних обавеза.

ПРОЦЕС РАЗВОЈА АКЦИОНОГ ПЛАНА

Земље чланице ПОУ обавезале су се да своје акционе планове развијају кроз процес консултација са више страна, уз активно ангажовање грађана и цивилног друштва.

- **Доступност консултација:** пре консултација, земље треба да објаве детаље који се тичу самог поступка консултација и временски оквир за консултације (барем путем интернета);
- **Адекватно обавештење:** Информисање у вези са консултацијама мора бити благовремено. Многе земље пре отпочетих консултација дистрибуирају нацрте својих акционих планова две недеље унапред, како би омогућиле свим странама да се припреме;

Партнерство за отворену управу УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ АКЦИОНОГ ПЛАНА

- **Подизање свести:** Земље треба да предузму активности у циљу подизања свести јавности о отвореној управи како би поспешиле учешће грађана у консултацијама;
- **Вишеструки канали:** Консултације се спроводе на више начина, путем више механизма – укључујући интернет и састанке – како би се обезбедио приступ грађанима који желе да се укључе;
- **Обим консултација:** Консултације треба да обухвате читаву националну заједницу укључујући цивилно друштво и приватни сектор, како би се обезбедило што више различитих ставова;
- **Документација и повратна информација:** земље морају обезбедити да извештај о јавним консултацијама и сваки појединачни писани коментар буду доступни на интернету;
- **Консултације током спровођења Акционог плана:** Земље треба да установе форум који ће омогућити редовне консултације о спровођењу Акционог плана, између више учесника – то може бити већ постојећи форум задужен за израду или нови.